

אוניברסיטת בן גוריון – המחלקה לפילוסופיה

מהי הפסיכולוגיה עפ"י אריסטו?: ניתוח של הספר "על הנפש" וטקסטים נלווים
What is "Psychology" in Aristotle? An Analysis of "On the Soul" and Related Texts
קורס בחירה לתלמידי תואר ראשון, 2 נק"ז
ד"ר אנדי גרמן (andyr@bgu.ac.il, agerman672@gmail.com)
הרצאה – יום ב' בשעות 14.00-16.00, בנין [ ], חדר [ ]
שעות קבלה: גמיש, בתיאום מראש עם המרצה

תנאי סף לתלמידי המחלקה לפילוסופיה: סיום בהצלחה של המבוא לפילוסופיה יוונית, סמסטרים א+ב הקורס יהיה פתוח לתלמידי קוגניציה ופסיכולוגיה, גם אם אין להם מבוא לפילוסופיה יוונית, באישור המרצה

ספרו של אריסטו "על הנפש" הוא הספר הראשון בתולדות הפילוסופיה שמוקדש כולו דיון שיטתי ומעמיק בשאלות כמו "מהי נפש?" "מהי תפיסה חושית?" "מהי חשיבה?". כלומר, מדובר בספר שמניח את היסודות לדיון שהיינו מכנים היום "פסיכולוגיה" {מהיוונית: מתן הסבר LOGOS על הנפש PSYCHE}. תוך קריאת "על הנפש" וקטעים מספרים אחרים של אריסטו כגון, "על תפיסה חושית", "על זכרון והיזכרות" ועוד, נבין את תורת הנפש שלו, ונתייחס גם לנקודות ההשקה והשוני בינה לבין תפיסות פסיכולוגיות עכשוויות.

Aristotle's *On the Soul* is the first text in the history of philosophy wholly dedicated to a systematic and profound treatment of questions like "What is soul?", "What is Perception?", "What is Thinking?" In other words, it is a work of what we today might call "Psychology" {from the Greek for account (*logos*) of the soul (*psyche*)}. Through a reading of *On the Soul* and related texts such as *On Sense*, *On Memory and Recollection* etc., we will try to understand Aristotle's *logos* of *psychē* and its points of contact and divergence with contemporary psychological theories

חובות:

נוכחות חובה ב-80% מההרצאות (11 מתוך 13 מפגשים)
יש חובה חמורה להגיע לכיתה עם הטקסט של אריסטו

עבודת אמצע סמסטר (עד 5 עמודים, נושא יימסר בהמשך) – 25%
עבודת גמר (עד 9 עמודים, נושא יימסר בהמשך) – 75%

חומר קריאה: הקורס יתמקד בשלושה טקסטים אריסטוטליים. עיקר העבודה שלנו יתמקד בניתוח מלא של כל פרקי הספר "על הנפש" (*On The Soul* או *De Anima* בלטינית). אנחנו נעבוד עם תרגומו האנגלי של Joe Sachs "Aristotle's "On the Soul" and "On Memory and Recollection" ממנו מונח בשמורים בספריית ארן. קיימים גם תרגומים סטנדרטיים במהדורת Oxford של כל כתביו (*The Complete Works of Aristotle*), בעריכתו של Jonathan Barnes, וגם תרגום טוב, אך קשה לקריאה, של Hippocrates Apostle, שלא נמצא בספריית ארן אבל יש לי עותק ממנו בספרייה האישית שלי במידה ומישהו מעדיף אותו). לגבי הטקסט בעברית: וכמובן שיש את התרגום העברי של "על הנפש" ע"י מנחם לוז. בנוסף, נקדיש שני שיעורים לניתוחו של אריסטו את הרגשות, כפי שזה מופיעה בספרו "על הרטוריקה". גם כאן נשתמש בתרגומו של Sachs. היות ועותק מתרגום זה איננו בספריית ארן, אספק עותק סרוק לאתר הקורס.

למען הסר ספק: על התלמידים חלה החובה הבלעדית להשיג את כל חומרי הקריאה הנדרשים לקורס.

רשימה מלאה וסופית של ספרות המשנה תופץ בקרוב

אוניברסיטת בן גוריון – המחלקה לפילוסופיה

לוח ההרצאות: (ייתכנו שינויים בהודעה מראש):

ספרות משנה או ספרות עזר אחרת (חובה)	הנושא שיידון	
	הרצאת מבוא - "הנפש הינה, איכשהו, כל הדברים" – אריסטו, על הנפש, 3,8, 432b21	1
Aristotle, <i>Physics</i> , trans. Joe Sachs, Book II, Chapters 1-3.	מושגי יסוד בטבע (physis) עפ"י אריסטו: צורה (eidos), היות-בכוח (dynamis), פעילות (energeia), תנועה (kinesis)	2
	ספר 1 – דעות של הוגים קודמים על מהות הנפש	3
Aristotle, <i>Metaphysics</i> , Book Θ, Chapters 1-8.	ספר 2, פרק 1-5 – הגדרת הנפש	4
	ספר 2, פרקים 7-12 (החושים)	5
Aryeh Kosman, "On Perceiving that we Perceive", <i>The Philosophical Review</i> , 84, 4, 499-519	ספר 3, פרק 1-2 (החושים)	6
Dorothea Frede, "The Cognitive Role of <i>Phantasia</i> in Aristotle" in Nussbaum and Rorty, <i>Essays on Aristotle's De Anima</i>	ספר 3, פרק 3 (דמיון ותחילת הדין על החשיבה)	7
Aristotle, <i>Metaphysics</i> , Book XII (<i>Lambda</i>), chapters 1-7 + 9. Aryeh Kosman, "What Does the Maker Mind Make?", pp. 343-358. Charles Kahn, "Aristotle on Thinking", pp. 359-380. (Both in Nussbaum and Rorty, <i>Essays on Aristotle's De Anima</i>)	ספר 3 פרקים 4-6 (החשיבה)	8
	סוף ספר 3: חשיבה פרקטית ותופעת התנועה אצל בע"ח	9
Aristotle, <i>On Memory and Recollection</i>	ניתוח המסה האריסטוטלית הקצרה "על זיכרון והיזכרות"	10
	ספר ה"רטוריקה" של אריסטו – (ניתוח הרגשות ותכונות האופי)(ספר 2, פרקים 1-17)	11
	ספר ה"רטוריקה" של אריסטו – (ניתוח הרגשות ותכונות האופי)(2)	12
	הרצאת סיום – "הנפש הינה, איכשהו, כל הדברים" - אריסטו, על הנפש, 3,8, 432b21	13

* * * מועד הגשת עבודת הגמר יימסר בהמשך * * *

לתשומת לבכם!! – בניגוד למבחנים: אין מועדי ב' בעבודות גמר. יש להגישן בזמן!!